

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХVII, БРОЙ 5

СОФИЯ, 1-15 МАРТ 2016 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ПРОЕКТОДОКУМЕНТИ

Мисията на Православната църква в съвременния свят

стр. 1, 4-5

Тайнството Брак и препятствията за него

стр. 3

Отношенията на Православната църква с останалия християнски свят

стр. 6

ВСЕПРАВОСЛАВЕН СЪБОР'2016

СТАНОВИЩА

Официални писма във връзка с проектотекстове за Всеpravославния Събор'2016

† Лимасолски митрополит Атанасий
стр. 7-8

Проф. Димитриос Целенгидис
стр. 3

ПРОЕКТТЕКСТОВЕ (ПРОЕКТОДОКУМЕНТИ) ЗА СВЕТИЯ И ВЕЛИК ВСЕПРАВОСЛАВЕН СЪБОР'2016

Продължение на темата от бр. 4 | 2016 г.

МИСИЯТА НА ПРАВОСЛАВНАТА ЦЪРКВА В СЪВРЕМЕННИЯ СВЯТ

◆
Решение на Свещения Синакис на Предстоятелите на Православните църкви – Шамбези, Женева, 21-28 януари 2016 г.

Принос на Православната църква за установяване на мир, справедливост, свобода, братство и любов между народите и за премахване на етническите и други дискриминации

Църквата Христова живее „в света“, но не е „от света“ (Йоан. 17:11, 14-15). Църквата е белег (в гр. ориг. σημεῖον – признак, знамение, бел. ред.) и образ на Божието царство в историята, благовестяща една „нова твар“ (2 Кор. 5:17), „ново небе и нова земя, на които обитава правда“ (2 Петр. 3:13), един свят, в който „ще отриче Бог всяка сълза от очите им (на хората) и смърт не ще има вече; ни жалеяка, ни писък, нито болка ще има вече“ (Откр. 21:4).

Това очакване Църквата вече живее и предвкусва, особено когато извършва божествената Евхаристия, която събира „заедно“ (1 Кор. 11:20) разпилените Божии чеда (Йоан. 11:52) в едно тяло без разлика на раса, пол, възраст, социално или друго положение, където „няма вече юдеин, ни елин; няма роб, ни свободник; няма мъжки пол, ни женски“ (Гал. 3:28; вж. Кол. 3:11), в един свят на помирение, мир и любов.

Това предвкусване на „новата твар“, на преобразения свят, Църквата преживява също в личностите на своите светии, които чрез подвижничеството и добродетелите си са станали още в този живот образи на Божието царство, като по този начин доказват и удостоверяват, че очакването на един свят на мир, справедливост и любов не е утопия, а „жива представа“ (в ориг. – ипостас, бел. ред.) на онава, за което се надяваме“ (Евр. 11:1), [която става] възможна с помощта на Божията благодат и с духовния подвиг (букв. – духовната бран,

бел. ред.) на човека.

Вдъхновявана постоянно от това очакване и предвкусване на Царството Божие, Църквата не остава безразлична към проблемите на човека от всяка една епоха, а напротив, съпътства го в неговото безпокойство и екзистенциални проблеми, като взема върху себе си, подобно на своя Господ, болката и раните, предизвикани от злото в света, и възливайки, подобно на добрия самарянин, елей и вино върху раните му (Лука. 10:34) чрез словото на „търпението и утехата“ (Рим. 15:4; Евр. 13:22) и чрез действена (в ориг.

ἰδρακτος – проявявана в дела, бел. ред.) любов. Нейното слово към света няма за цел да съди и осъжда света (срв. Йоан. 3:17 и 12:47), а преди всичко да му даде като пътеводител Евангелието (благовестието) на Царството Божие, надеждата и сигурността, че злото, под каквото и да е форма, няма последната дума в историята и не трябва да бъде оставяно да направлява нейния ход.

Като изхожда от тези принципи и от целия опит и учение на своето светоотеческо, богослужебно и подвижническо предание, Православната църква застава до съвременния човек в неговите проблеми и тревоги, свързани с основните екзистенциални въпроси, които занимават съвременния свят, като желае да допринесе за разрешаването им, за да се възцарят в света Божият мир, „който надвишава всеки ум“ (Фил. 4:7), помириеното и любовта.

На стр. 4

ТАЙНСТВОТО БРАК И ПРЕПЯТСТВИЯТА (ПРЕЧКИТЕ) ЗА НЕГО

Решение на Свещения Синаксис на Предстоятелите на Православните църкви – Шамбези, Женева, 21-28 януари 2016 г.

I. ПРАВОСЛАВНИЯТ БРАК

1. Институцията на семейството днес се намира под заплаха от осветскостяване (на секуларизацията, *бел. рег.*), а също така и от морален релативизъм. Православната църква учи за свещения характер на брака, което е основно и безспорно учение на Църквата. Свободният съюз между мъж и жена е необходима предпоставка.

2. В Православната църква бракът се смята за най-древната институция на божественото право, тъй като е въведен едновременно със сътворението на първите човеци – Адам и Ева (Бит. 2:33). Този съюз е свързан още от начало не само с духовното общение на двойката – на мъжа и жената, но и с възможността да се осигури продължението на живота на човешкия род. Така бракът между мъж и жена, благословен в рад, се е превърнал в (е установен като, станал, *бел. рег.*) свещено тайнство, което се споменава в Новия Завет, когато Христос извършил „първото чудо“, чрез превръщането на водата във вино на сватбата в Кана Галилейска, като така е открил Своята слава (Йоан. 2:11). Тайнството на неразривния съюз между мъжа и жената е образ на единението на Христос с Църквата (Ефес. 5:32).

3. И тъй, христостричната предобразност (типология, характер, *бел. рег.*) на тайнството Брак обяснява благославянето на свещения съюз от епископ или презвитер чрез специална молитва (свещенословие). Затова и св. Игнатий Богоносец в посланието си до св. Поликарп Смирненски подчертава, че тези, които пристъпват към брачно общение, трябва „да правят съединяването си (да встъпят в единение, *бел. рег.*) със съгласието на епископа, за да бъде бракът по Господа, а не по (човешко) желание. Всичко да става за слава Божия“ (V, 2). По този начин, както свещеността на богостановената връзка, така и високото духовно съдържание на брачното съпружество обясняват изискването (τιν ἄξιωσιν – пожеланието, призива, *бел. рег.*) да се окаже „бракът нещо честно и брачното легло – чисто“ (Евр. 13:4). Затова и се отхвърля всеки опит (подстъп, натиск, *бел. рег.*) за нарушаване на неговата чистота (Ефес. 5:2-5; 1 Сол. 4:4; Евр. 13:4 и др.).

4. Единението в Христос на мъжа и жената представя една малка църква или един образ на Църквата. В този смисъл Климент Александрийски заявява: „Кои са тримата, събрани в името Христово, между които пребивава Господ? Не са ли тримата мъжът и жената, и детето? Защото жената чрез Бога се свързва с мъжа“ (*Стромати*, 3,10, PG 8, 1169B). Чрез Божието благословение единението между мъжа и жената се изписва в по-висока степен, тъй като общението е по-прекрасно от отделното съществуване, щом като ги въвежда в порядъка на царството на Пресветата Троица. Необходима предпоставка за брака е вярата в Иисус Христос – вяра, която са длъжни да приемат женихът и невестата, мъжът и жената. Тъй като основата на единството в брака е единството в Христос, та чрез благославянето на съпружеската любов от Светия Дух двойката да може да отразява любовта между Христос и Църквата като тайнство на царството Божие, на вечния живот на човека в Божията любов.

5) Защитата на свещения характер на тайнството Брак е била винаги особено важна за защитата на семейството, което озарява общението на личностите на съпрузите като в Църквата, така и в цялото общество. По този начин, чрез тайнството на брака постигнатото общение на личностите действа не просто като една договорена (в съгласение, *бел. рег.*) естествена връзка, но и като същностна и творческа духовна сила чрез свещения институт на семейството. Тя (тази духовна сила, *бел. рег.*) подsigурява закрилата и възпитаването на децата както в духовната мисия на Църквата, така и в живота на обществото.

6) Църквата е подхождала винаги с необходимата строгост и с подобаващата пастирска чувствителност, по примера на снисходителния (благосклонния, *бел. рег.*)

апостол на езичниците (τὸν Ἐθνῶν – на народите, *бел. рег.*) Павел (Рим. 7:2-3; 1 Кор. 7:12-15, 39 и др.), както към положителните предпоставки (различие по пол, законна възраст и др.), така и към отрицателните (кръвно родство и родство по съребрена линия, духовно родство, съществуващ брак, друга вяра и пр.) за сключване на брак. Пастирската чувствителност е била нужна не само защото библейското предание подчертава връзката на естествения съюз на брака с тайнството на Църквата, но и защото църковната практика не изключва възприемането на определени принципи относно брака от гръко-римското естествено право, които представят брачния съюз между мъжа и жената като „общение на божественото и човешкото право“ (Модестин) и са съвместими със свещения характер на тайнството Брак, който Църквата му отдава.

7) При толкова неблагоприятните съвременни условия за тайнството Брак и за свещената институция на семейството, епископите и пастирите са длъжни да развият активна дейност в пастирската област, за да защитят отчески вярващите, заставайки близо до тях, за да подкрепят разколебаната им от различни трудности надежда, да поставят институцията на семейството върху непоклатими основи, които нито дъжд, нито реки, нито ветрове могат да разрушат, след като тези основи са камъкът, който камък е Христос (вж. Мат. 7:25).

8) Поставяният днес в обществото въпрос е бракът, който е центърът на семейството, а семейството оправдава съществуването на брака. Упражняваният в съвременния свят натиск за признаване на нови форми на съжителство представлява една действителна заплаха за православните християни. Кризата на брака и на семейството в различните и образи дълбоко безпокои Православната църква не само заради отрицателните последиствия върху строежа на обществото, но и заради заплахата върху по-специфичните (вътресемейни, *бел. рег.*) отношения в самото традиционно семейство. Главни жертви на тези тенденции са брачната двойка и особено децата, тъй като, за съжаление, те още от детската си възраст понасят страдания, въпреки че нямат никаква вина за това.

9. Законово подписаният граждански брак между мъж и жена няма характер на тайнство. Той представлява акт за съжителство, утвърден от държавата, различен от благословения от Бога и Църквата брак. Членовете на Църквата, които сключват граждански брак, трябва да бъдат третирани (посрещани, *бел. рег.*) с пастирска отговорност, която се налага, за да осъзнат ценността на тайнството Брак и произтичащите от него благословения за тях.

10. Църквата не приема спрямо своите членове договори за съжителство на хора от един и същи пол или какъвто и да е друг вид съжителство на нейните членове, различен от брака. Църквата трябва да положи всички възможни пастирски усилия, така че нейните членове, отклонили се в такъв вид съжителство да могат да осъзнат действителния смисъл на покаянието и на благословената от Църквата любов.

11. Много тежките последиствия на тази криза се изразяват чрез опасното нарастване броя на разводите, на абортите и на множеството други вътрешни проблеми в семейния живот. Тези последиствия са голямо предизвикателство за мисията (апостолската, *бел. рег.*) на Църквата в съвременния свят, затова и пастирите на Църквата са длъжни да положат всички възможни усилия за справяне с тези проблеми. Православната църква с любов приканва четата си и всички хора с добра воля да защитят верността към свещения характер на семейството.

II. ПРЕПЯТСТВИЯ ЗА БРАК

1. Във връзка с препятствията (пречки, *бел. рег.*) за сключване в брак поради кръвно, съребрено, осиновително или духовно родство важи предвиденото от свещените правила (53-то и 54-то на Пето-шестия вселен-

ски събор) и свързаната с тях църковна практика, както тя се прилага днес в Поместните автокефални Православни църкви и както е определена и описана в техните устави и в съответните им синодни решения.

2. Неокончателно разтрогнат или (неокончателно) анулиран брак, както и наличието на предишен трети брак са абсолютни препятствия за сключване на брак, съгласно Православното канонично предание (традиция, *бел. рег.*), категорично осъждащо двубрачието и четвъртия брак.

3. Съгласно свещените правила по акривия (канонична точност) не се позволява извършването на бракосъчетание след монашеско пострижение (16-о правило на Четвъртия вселенски събор и 44-то правило на Пето-шестия (Трулски) вселенски събор).

4. Свещенството, съгласно действащата канонична традиция (3-то правило на Пето-шестия (Трулски) вселенски събор), представлява пречка за сключване на брак.

5. По отношение на смесените бракове в православни с инославни и не християни се стигна до следното решение:

а) бракът на православни с инославни според каноничната точност (72-ро правило на Пето-шестия (Трулски) вселенски събор) не е допустим, тъй като не може да бъде благословен; може обаче да бъде благословен по снисхождение и заради човеколюбие, при изричното условие децата от този брак да бъдат кръстени и възпитани в Православната църква.

б) бракът между православни и не християни според канонична точност напълно не се допуска.

6. При прилагането на църковната традиция относно пречките за възпване в брак трябва да се взимат под внимание и разпоредбите на съответното държавно законодателство, без да се излиза извън рамките на църковната икономия (снизхождение).

7. Прилагането на църковната икономия трябва съответно да се разглежда от Светия Синод на всяка автокефална Православна църква съгласно принципите на свещените правила и в дух на пастирската разсъдителност с цел спасението на човека.

Шамбези, 27 януари 2016 г.

Свещен Синаксис на Предстоятелите на Поместните православни църкви

† Константинополски патриарх Вартоломей, председател

† Леондополски митрополит старец Гавриил (от името на Александрийския патриарх Теодор II)

† За Гергия митрополит Исаак (не подписва от името на Антиохийския патриарх Йоан X – Църквата на Антиохийската патриаршия има противоположно мнение)

† Константинос архиепископ Аристарх и вместо него Антидонски митрополит Нектарий (от името на Йерусалимския патриарх Теофил III)

† Протоиерей Николай Балашов (от името на Руския патриарх Кирил)

† Сръбски патриарх Иринеи

† Румънски патриарх Даниил

† Български патриарх Неофит

† Грузински патриарх Илия II – неподписал

† На Нова Юстиниана и на цял Кипър архиепископ Хризостом II

† Илийски митрополит Герман (от името на Атинския и на цяла Гърция архиепископ Йероним II)

† Семятички епископ Георгий (от името на Варшавския и на цяла Полша митрополит Сава)

† Тирански и на цяла Албания архиепископ Анастасий

† На Прешов и на цяла Чехия и Словакия митрополит Ростислав.

ВСЕПРАВОСЛАВЕН СЪБОР'2016

СТАНОВИЩА

Във връзка с избягване на възникнали в църковното изпълнение недоразумения въобще спрямо института на един Всеpravославен събор и процедурата по неговото свикване, както и определянето на темите му и тяхното безразборно дискутиране в общественото пространство, редакцията на „Църковен вестник“ счита за нужно да публикува постъпилите до момента в нея официални писма на Негово Високопреосвещенство Лимасолски митрополит Атанасий (стр. 7-8) и на проф. д-р Димитриос Целенгидис в тяхната цялост, при букваланост на превода.

Молим да се обърне внимание на факта, че публикуваните до момента в българското интернет-пространство преводи на тези писма са само техни непълни и неточни варианти.

Писмата публикуваме с изричното разрешение на техните автори, които са предоставили на редакцията и копия от оригиналите на своите писма, чинно отправени, според утвърдения с всеpravославно решение ред, до Свещени Синоди на Поместни православни църкви.

Бел. ред.

Проф. д-р Димитриос ЦЕЛЕНГИДИС

ОФИЦИАЛНО ПИСМО ВЪВ ВРЪЗКА С ПРОЕКТТЕКСТОВЕ ЗА ВСЕПРАВОСЛАВНИЯ СЪБОР'2016

АРИСТОТЕЛЕВ СОЛУНСКИ УНИВЕРСИТЕТ
БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА ТЕОЛОГИЯ
СЕКТОР ДОГМАТИЧЕСКО БОГОСЛОВИЕ
ПРОФЕСОР: ДИМИТРИОС И. ЦЕЛЕНГИДИС
СОЛУН

6 февруари 2016 г.

До:
Блаженнейшия
Патриарх Български
Г-н г-н Неофит
София

Ваше Блаженнейшество,

Обръщам се почитателно към Вас във връзка със сериозна въпрос за свикването на Свят и Велик Събор на Православието.

По-конкретно, доколкото аз се занимавам напоследък с изследването на публикуваните вече текстове за предстоящия Събор, поискано ми бе от Руската църква спешно да направя една първа богословска преценка на тези текстове.

Откликвайки, по дълг и с радост, на това предложение, аз съставих и изпратих своевременно своята преценка на 31 януари 2016 г., във връзка с подготвяния там Архиерейски събор.

Така реших, че би било добро, вместо един бъдещ мой обширен текст, да изпратя сега и на Вас своята кратка преценка. И това, защото вярвам, че тя би могла да допринесе някак в обсъжданията на Архиерейския събор на Вашата Църква, доколкото и Вашата Поместна църква е призвана, саморазбираемо, да даде съответно решение по темите, които предстои да бъдат внесени на Великия Събор на Църквата.

БОГОСЛОВСКИ БЕЛЕЖКИ ПО ТЕКСТА:
„ОТНОШЕНИЕ НА ПРАВОСЛАВНАТА ЦЪРКВА КЪМ
ОСТАНАЛИЯ ХРИСТИЯНСКИ СВЯТ“

Този текст носи в себе си както богословска непосредственост, така и противоречивост. Така, в член 1 се декларира църковното самосъзнание на Православната църква, като тя се счита (съвсем основателно) за „Една, Свята, Съборна и Апостолска Църква“. Само че, в член 6 се явява едно противоречиво на горния член 1 изявление. По-точно, там се отбелязва, че „Православната църква признава историческото съществуване на други Християнски Църкви и Изповедания, които не се намират в общение с нея“.

Тук възниква следният основателен богословски въпрос: Ако Църквата е „ЕДНА“, съгласно *Символа на вярата* и самосъзнанието на Православната църква (член 1), тогава как така става въпрос за други Християнски Църкви? Очевидно е, че тези други Църкви са инославните.

Инославните „Църкви“ обаче не могат изобщо да бъдат наричани „Църкви“ от православните, тъй като, разглеждайки догматически нещата, не може да става реч за някакво множество от „Църкви“, имащи различни догмати, и то по отношение на много богословски теми. В резултат на това, доколкото тези „Църкви“ остават непреклонни в своите злословия на вярата, не е богословс-

ки правилно да ги признаваме, и то по най-църковен начин, още повече – институционален, извън „Едната, Свята, Съборна и Апостолска Църква“.

Тук възниква и въпросът: След като единството на Църквата е даденост, тогава какъв вид единство на Църкви се търси в рамките на Икуменическото движение? Може би се има предвид връщането на Западните християни в ЕДНАТА и единствена Църква? Само че такова нещо съвсем не личи от написаното и от духа като цяло на този Текст. Напротив дори, той оставя впечатление, че има наличие на разделение в Църквата и че целите на авторите му са отправени към разчупеното единство на Църквите.

Богословско обръкване предизвиква със своята неясност и член 20, който казва: „Целите на богословските диалози на Православната църква с другите християнски Църкви и Изповедания се определят винаги на основата на критерия на каноните, вече формирани в църковното предание (правила 7-мо на Втория и 95-о на Пето-шестия вселенски събор)“.

Само че в правилата 7-мо на Втория и 95-о на Пето-шестия събор се говори за признаването на Кръщението на определени еретици, които са изявили интерес да встъпят в Православната църква. Но, богословски преценявайки текста, от духа и написаното в него схващаме, че въобще не става въпрос за връщане на инославните в Православната и единствена Църква. Напротив, в текста кръщението на инославните се счита априори – и без негово всеpravославно решение – за факт. С други думи, текстът усвоява „баптисткото богословие“. Същевременно пренебрегва историческия факт, че съвременните инославни на Запад (римокатолици и протестанти) имат не един, а цял куп догмати, които се различават от вярата на Православната църква (освен тези за filioque, тварната Благодат на тайнствата, главенството, непогрешимостта, отричането на иконите и решенията на Вселенските събори и др.).

Основателни въпроси повдига и член 21-ви, където се отбелязва, че „Православната църква... оценява положително издадените от нея (има се предвид Комисията „Вяра и Ред“) богословски текстове... за сближаването на Църквите“. Тук трябва да отбележим, че тези текстове не са оценявани от архиереите на Поместните православни църкви.

Накрая, член 22-ри оставя впечатлението, че предстоящият да се събере Свят и Велик Събор, предварително оповестява безгрешността на решенията си, за-

щото счита, че „запазването на чистата православна вяра се осигурява само чрез съборната система, която открай време е за Църквата най-висшият и краен критерий по отношение въпросите на вярата“. В този член се пренебрегва историческият факт, че в Православната църква последният критерий е бодърстващата догматическа съвест на изпълнението на Църквата, която в миналото е утвърдила или счела за разбойнически дори и някои Вселенски събори. Съборната система от само себе си не осигурява механично правилността на православната вяра. Това става само когато синодалните епископи имат в себе си действащ Светия Дух и Ипостатичния Път, тоест Христос, и тогава като син-од-ални (*буквално – съ-Път-ници, б.пр.*) те са и на дело „следващите свети отци“.

ОБЩА ОЦЕНКА НА ТЕКСТА

Чрез това, което е написано и което ясно се внушава в горепосочения текст, е очевидно, че вдъхновителите и съставителите му се опитват да постигнат едно институционално узаконяване на **християнския синкретизъм-икуменизъм** чрез решение на Всеpravославен събор. Само че това би било гибелно за Православната църква. Затова смирено предлагам неговото цялостно отхвърляне.

И една богословска бележка по текста

ТАЙНСТВОТО БРАК И ПРЕЧКИТЕ ЗА НЕГО

В член 5, ал. 10 се отбелязва: „Бракът на православни с инославни се възпрепятства от каноничната точност (теол. акривия), като няма възможността да бъде благословен (правило 72-ро на Пето-шестия (Трулски) Вселенски събор), той може обаче да бъде благословен по снизхождение и по човеколюбие, при изричното условие, че чедата, придобити от този брак, ще бъдат кръстени и възпитани в Православната църква“.

Тук, изказването, че „чедата, придобити от този брак, ще бъдат кръстени и възпитани в Православната църква“, противостои на богословското установяване на брака като тайнство на Православната църква. И това, защото тук чадородието, в сравнение с кръщението на чедата в Православната църква, се явява онова, което узаконява свещеността на смесените бракове. Нещо, което е ясно забранено от Канона (правило 72-ро на Пето-шестия) на Вселенския събор. С други думи, един не-Вселенски събор, какъвто е предстоящият Свят и Велик Събор, изглежда да релативизира изрично решение на Вселенски събор. А това е неприемливо.

И още нещо. Ако от даден свещеностен брак не се придобият деца, то узаконява ли се, богословски погледнато, този брак само от намерението на инославния съпруг (инославната съпруга) да включи евентуалните си деца в Православната църква?

Така, погледнато богословски логически, параграф 5.10 следва да се премахне.

С най-дълбока почит,
(*следва собственоръчен подпис*)
Димитриос Целенгидис,
професор при АСУ

Превод: А. ХРИСТОВА

ОТНОШЕНИЯТА НА ПРАВОСЛАВНАТА ЦЪРКВА С ОСТАНАЛИЯ ХРИСТИЯНСКИ СВЯТ

*Решение на V Предсъборно всеправославно съвещание –
Шамбези, Женева, 10-17 октомври 2015 г.*

1. Православната църква, която е Едната, Святата, Вселенска и Апостолска Църква, в своето дълбоко църковно самосъзнание твърдо вярва, че заема господстващо място (гр. ориг. κυρίαν θέσιν – главно място, бел. *peg.*) в делото за насърчаване на единството на християните в съвременния свят.

2. Православната църква основава единството на Църквата върху факта на нейното основаване от нашия Господ Исус Христос и върху общението в Светата Троица и в тайнствата. Това единство се изразява чрез апостолската приемственост и светоотеческата традиция и се преживява в нея до днес. Православната църква има мисията и задължението да преподава и да проповядва цялата истина, съдържаща се в Священото Писание и в Священото Предание, която именно придава на Църквата нейния всеобщ (вселенски) характер.

3. Отговорността на Православната църква за единството, както и нейната вселенска мисия са били изразени от Вселенските събори. Те особено са подчертали съществуващата неразривна връзка между правата вяра и общението в тайнствата (в гр. ориг. – τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας, мистичното общение-причастност, бел. *peg.*)

4. Православната църква, непрестанно молеща се „за единението на всички“, винаги е развивала диалог с отделените от нея, близки и далечни, и дори е първострувала в съвременното търсене на пътища и начини за възстановяване единството на вярващите в Христос, участвала е в икуменическото движение от неговото появяване и е допринесла за неговото формиране и по-нататъшно развитие. Освен това Православната църква, благодарение на отличаващия я вселенски и човеколюбив дух, който според Божията повеля се моли „да се спасят всички човече и да достигнат до познание на истината“ (1Тим. 2:4), винаги се е борила за възстановяването на християнското единство. Затова православното участие в движението за възстановяване на единството на християните изобщо не е чудно на природата и историята на Православната църква, а представлява последователен израз на апостолската вяра и традиция в новите исторически условия.

5. Съвременните двустранни богословски диалози на Православната църква, както и участието ѝ в икуменическото движение се основават на това нейно православно самосъзнание и на нейния вселенски дух и имат за цел да потърсят изгубеното християнско единство въз основа на вярата и преданието на древната Църква на седемте Вселенски събора.

6. Според онтологичната природа на Църквата нейното единство не може да бъде нарушено. Православната църква признава историческото съществуване на други християнски църкви и изповедания, които не са в общение с нея, но и вярва, че нейните отношения с тях трябва да се основават на възможно най-бързото и най-обективно изясняване от тяхна страна на целия еклезиологичен въпрос и особено на тяхното основно учение за тайнствата, благодатта, свещенството и апостолското примество. Така тя е била благосклонно и положително настроена както по богословски, така и по пастирски причини за богословски диалог с различните християнски църкви и изповедания, и за участието въобще в съвременното икуменическо движение, с убеждението, че чрез диалога дава силно свидетелство за своята пълнота на Христовата истина

(букв. – истина във Христос, бел. *peg.*) и за своите духовни съкровища на тези, които са извън нея, с обективната цел да подготви пътя, който води към единство.

7. В горепосочения дух всички Поместни светейши Православни църкви дейно участват днес в официалните богословски диалози, а по-голямата част от тях и в различни национални, регионални и международни християнски организации, въпреки настъпилата дълбока криза в икуменическото движение. Тази многообразна дейност на Православната църква иззира от чувството на отговорност и от убеждението, че взаимното разбиране, сътрудничество и общи усилия за възстановяване на християнското единство са съществени, „за да не причиним някоя спънка на Христовото благовестие“ (1 Кор. 9:12).

8. Разбира се, Православната църква, когато води диалог с останалите християни, не пренебрегва трудностите на такова едно начинание, но ги осъзнава по пътя на общото разбиране на преданието на древната Църква и с надеждата, че Светият Дух, Който „съчетава цялата институция на Църквата“ (стихира на вечернята на Петдесетница), „ще възпълни недостигащото“ (молитва при ръкоположение). В този смисъл Православната църква в отношенията си с останалия християнски свят не се опира единствено на човешките сили на провеждащите диалози, но се уповава преди всичко на надзора на Светия Дух чрез благодатта на Господ, Който се е молил „да бъдат всички едно“ (Йоан. 17:21).

9. Съвременните двустранни богословски диалози, обявени от Всеправославните съвещания, изразяват единодушното решение на всички Поместни светейши Православни църкви, които имат задължението дейно и постоянно да участват в тяхното провеждане, да не се възпрепятства единодушното свидетелство на Православието за прослава на Троицния Бог. В случай, че някоя Поместна църква реши да не определи свои представители в някой диалог или за заседание на някой диалог, ако това (нейно) решение не е всеправославно, диалогът си продължава. Преди започването на диалога или на съответното заседание отсъствието на някоя Поместна църква непременно трябва да се обсъди от Православната комисия на диалога, за да се изрази солидарността и единството на Православната църква.

10. Проблемите, които възникват при провеждането на богословските разисквания в Смесените богословски комисии, невинаги са достатъчно основание за едностранното отзоваване на нейните представители или за окончателното прекратяване на участието на дадена Поместна православна църква. Оттеглянето на някоя Православна църква от диалога по правило трябва да се избягва, като се положат подобаващите междуправославни усилия за възстановяването на представителната цялост на православната Богословска комисия в този диалог. Ако някоя Поместна църква или някоя Православна църква отказват да участват в заседанията на Смесената богословска комисия на даден диалог, позовавайки се на сериозни еклезиологични, канонични, пастирски или от морално естество основания, тази Църква или тези Църкви известяват писмено за своя отказ Вселенския патриарх и всички Православни църкви според всеправославните норми. В хода на всеправославното обсъждане Вселенският патриарх търси единодушното съгласие на

останалите Православни църкви за това как да се подходи по-нататък, включително и за нова оценка на хода на конкретния богословски диалог, щом като единодушно това бъде сметнато за необходимо.

11. Следваната методология при провеждане на богословските диалози има за цел разрешаването на традиционните или на евентуално новопоявили се различия и търсенето на общи елементи на християнската вяра. Тази методология предполага съответното осведомяване на изпълнението на Църквата относно разните етапи от развитието на диалозите. В случай на невъзможност да се преодолее дадено богословско различие, богословският диалог може да продължи, като се отбелязва установеното несъгласие по конкретния въпрос на богословско различие, и това несъгласие се съобщава на всички Поместни православни църкви за необходимите по-нататъшни действия.

12. Разбираемо е, че при провеждането на богословските диалози общата цел за всички е окончателното възстановяване на единството в правилната вяра и любов. Но при все това съществуващите богословски и еклезиологични различия позволяват известно степенуване на възникващите трудности при постигането на всеправославно поставената цел. Различният характер на проблемите на всеки двустранен диалог предполага промяна на прилаганата при тях методология, но не и промяна на целта, защото целта е единна във всички диалози.

13. При все това се налага в случай на нужда да се положат усилия за съгласуване на работата на различните Междуправославни богословски комисии, още повече, че и в хода на тези диалози трябва да се открива и да се проявява съществуващото неразривно същностно единство на Православната църква.

14. Приключването на даден официално обявен богословски диалог става със завършването на работата на съответната Смесена богословска комисия, при което председателят на Междуправославната комисия подава изложение до Вселенския патриарх, който, в съгласие с Предстоятелите на Поместните православни църкви, обявява приключването на диалога. Никой диалог не се смята за завършен преди да се обяви за приключил чрез таква всеправославно становище.

15. В случай, че работата на даден богословски диалог приключи успешно, всеправославното решение за възстановяване на църковното общение трябва да се основава на единодушното мнение на всички Поместни православни църкви.

16. Един от главните органи в историята на икуменическото движение е Световният съвет на църквите (ССЦ). Някои Православни църкви са негови учредителни членове, а впоследствие всички Поместни православни църкви са станали негови членове. ССЦ е едно съвкупно сформирано междухристиянско тяло, въпреки че то не обхваща всички християнски църкви и изповедания. Успоредно с него съществуват и други междухристиянски организации и регионални органи като Конференцията на европейските църкви (KEC) и Съвета на църквите на Близкия изток (СЦБИ). Те заедно със ССЦ изпълняват важна мисия за насърчаването на единство на християнския свят. Православните църкви на Грузия и България се оттеглят от Световния съвет на църквите: първата през 1997 г., а втората през

ВСЕПРАВАСЛАВЕН СЪБОР'2016

ПРОЕКТОДОКУМЕНТИ

От стр. 6

1998 г., като имаха особено мнение за работата на Световния съвет на църквите и затова не участват в дейностите, организирани от него и от други междухристиянски органи.

17. Православните поместни църкви, членове на ССЦ, вземат пълно и равночестно участие в организацията на Световния съвет на църквите и допринасят с всички разполагаеми средства за свидетелството на истината и за подобряването на единството на християните. Православната църква прие със задоволство решението на ССЦ да откликне на нейната молба за създаването на Специална комисия за православно участие в ССЦ в съответствие с препоръката на Междуправославната среща в Солун (1998 г.). Установените от Специалната комисия критерии, които бяха предложени от православните и възприети от ССЦ, доведоха до създаването на Постоянна комисия за сътрудничество и консенсус, бяха утвърдени и включени в устава и в правилника за работата на ССЦ.

18. Православната църква, вярна на своята еклезиология, на тъждествеността на своето вътрешно устройство и на учението на древната Църква на седемте Вселенски събора, като участва в организацията на ССЦ, по никакъв начин не приема идеята за „равенството на изповеданията“ и в никакъв случай не може да приеме единството на Църквата като някакъв компромис (букв. – някакво приспособяване, съвместяване, бел. ред.) между изповеданията. И в този смисъл единството, което се търси в ССЦ, не може да бъде плод само на богословски съглашения, но и на единството на вярата, което се пази и живее в тайнствата в Православната църква.

19. Православните църкви-членки считат като необходимо условие за участие в ССЦ основополагащия член на неговия устав, според който неговите членове могат да бъдат само Църквите и изповеданията, които признават Господ Исус Христос като Бог и Спасител според Писанията и изповядват Бог в Троица – Отец, Син и Свети Дух според Никео-Цариградския Символ на вярата. Те са дълбоко убедени, че еклезиологичните предпоставки на Декларацията от Торонто (1950 г.), озаглавена

„Църквата, църквите и Световният съвет на църквите“, е от основно значение за православно участие в ССЦ. Затова се разбира от само себе си, че ССЦ не е и в никакъв случай не е допустимо да стане свръх-Църква. „Цел на Световния съвет на църквите не е да договаря обединения между Църквите, което може да става само от Църквите, действащи по собствена инициатива, но да доведе Църквите до жив контакт между тях и да насърчи проучването и обсъждането на въпросите за християнското единство“ (Декларация от Торонто, § 2).

20. Перспективите на богословските диалози на Православната църква с другите християнски църкви и изповедания се определят винаги въз основа на каноничните критерии на вече създадената църковна традиция (7-мо правило на Втория вселенски събор и 95-о правило на Пето-шестия вселенски събор).

21. Православната църква желае да се подкрепи работата на комисията „Вяра и устройство“ и с особен интерес следи нейния богословски принос досега. Оценява положително издадените от нея богословски текстове, със значителното сътрудничество и на православни богослови, които представляват важна стъпка в икуменическото движение за сближаването на Църквите. При все това Православната църква запазва особено мнение по основни въпроси на вярата и църковното устройство.

22. Православната църква смята за осъдително всяко разбиване на единството на Църквата от отделни личности или групи под предлог, че запазват или уж защитават чистото Православие. Както свидетелства целият живот на Православната църква, запазването на чистата православна вяра се осигурява единствено от съборната система, която от незапомнени времена в Църквата представлява компетентния и висш съдник по въпросите на вярата.

23. Православната църква има общо съзнание за необходимостта от междухристиянския богословски диалог, затова и смята за необходимо той винаги да бъде съпътстван от свидетелството в света чрез дела на взаимно разбирателство и лю-

бов, които изразяват „неизказаната радост“ на благовестието (1 Петр. 1:8), като се изключва всяко действие на прозелитизъм или други предизвикателни действия на верски антагонизъм. В този дух Православната църква смята за важно всички християни, вдъхновени от общите основни принципи на нашата вяра, да се постараят да дадем на шекотливите въпроси, чрез които съвременният свят ни провокира, един добронамерен и солидарен отговор, основан върху идеалния образец на новия човек в Христос.

24. Православната църква осъзнава факта, че движението за възстановяване на единството на християните приема нови форми, за да отговори на новите условия и да посрещне новите предизвикателства на съвременния свят. Нужно е да се продължи свидетелството на Православната църква в разделението християнски свят въз основа на апостолското предание и нейната вяра.

Молим се, християните заедно да се потрудят, така че да се приближи денят, в който Господ ще изпълни надеждата на Православните църкви и „ще бъде едно стадо и един Пастир“ (Йоан. 10:16).

Шамбези, 15 октомври 2015 г.

† За Франция митрополит Емануил, председател

† На Добра надежда митрополит Сергей
† На Сао Паоло митрополит Дамаскин (Антиохийска патриаршия)

† Капитолиадски митрополит Исихий
† Волоколамски митрополит Иларион
† Черногорски и Приморски митрополит Амфилохий

† Търговишки митрополит Нифон
† Варненски митрополит Йоан
† Зугдидски и Цаишки митрополит Герасим
† Пафоски митрополит Георгий
† Перистерийски митрополит Хризостом
† Семятишки епископ Георгий
† Корчански митрополит Йоан
† Михайловски архиепископ Георгий
† За Швейцария митрополит Йеремия, секретар по подготовката на Събора.

ВСЕПРАВАСЛАВЕН СЪБОР'2016

СТАНОВИЩА

† Лимасолски митрополит Атанасий

ОФИЦИАЛНО ПИСМО ВЪВ ВРЪЗКА С ПРОЕКОТЕКСТА „ОТНОШЕНИЯТА НА ПРАВОСЛАВНАТА ЦЪРКВА С ОСТАНАЛИЯ ХРИСТИЯНСКИ СВЯТ“

До Светия и Свещен Синод на светейшата Църква на Кипър

Ваше Блаженнейшество, свети събрата,

Получих текстовете, одобрени като решения на различни Предсъборни Всеправославни Конференции (Съвещания – според преводи от руски ез., бел. прев.), които са се провеждали във времето за подготовка на Светия и Велик Събор на Православната църква, и които представляват и одобрените официални текстове по темите, предстоя-

щи за внасяне на Светия и Велик Събор за тяхното възприемане (утвърждаване), и (същевременно) горещо ви благодаря за тяхното изпращане.

Тъй като съгласно изпратения ни правилник за организацията и начина на действие на Светия и Велик Събор на Православната църква и по-конкретно в член 12 и параграфи 2 и 3 се споменава, че **можем да изразим възгледите си първо пред нашия Поместен Синод**, по задължение на съвестта си, смирено представям на Светия и Свещен Синод на светейшата ни Църква своите въз-

гледни и убеждения върху изложените по-долу теми.

По текста на Петото Предсъборно Всеправославно Съвещание, проведено в Шамбези-Женева, 10-17 октомври 2015 г., който е озаглавен „**Решенията на Православната църква с останалия християнски свят**“, имам да заявя следното.

Съгласен съм напълно с първите три члена от текста. По член 4 и нататък имам да отбележа следното: Православната църква, когато се моли винаги „за единението на всички“, аз вярвам, че има предвид възвръщането и единението заедно на всички онези, които са се откъснали и са се отдалечили от нея, **еретиците и схизматиците**, след като отрекат своята ерес или схизма и ги напуснат, и с покаяние и според предвидената от свещените правила

На стр. 8

ОФИЦИАЛНО ПИСМО ВЪВ ВРЪЗКА С ПРОЕКТОТЕКСТА „ОТНОШЕНИЯТА НА ПРАВОСЛАВНАТА ЦЪРКВА С ОСТАНАЛИЯ ХРИСТИЯНСКИ СВЯТ“

От стр. 7

процедура се причислят и включат – единият – с Православната църква. Православната Христова Църква никога не е губила „единението на вярата и общението на Светия Дух“ и не приема теорията за възстановяване на „единството на вярващите в Христос“, защото тя вярва, че единството на вярващите в Христос съществува вече в единството на всички нейни кръстени чеда помежду им и с Христос в правилната тяхна вяра, която не съществува при еретиците или схизматиците и затова тя се моли за тях, те в покаяние да се възвърнат в Православие.

Вярвам, че това, което се споменава в член 5 относно „изгубеното единство между християните“ е грешка, защото Църквата като народ Божий, единен помежду си и с Главата на Църквата, Която е Христос, не е губила никога своето единство, тоест тя няма нужда да го открива или дори да го търси, защото то винаги е съществувало и съществува, и ще съществува, докато Църквата Христова никога не е преставала да съществува и никога не ще престане да съществува. Това, което се случило, е че групи или народи, или отделни личности напуснаха тялото на Църквата и Църквата се моли и трябва да се опита по свещеноапостолски те всички да се възвърнат в покаяние, по каноничен път в Православната църква. Тоест не съществуват други Църкви, а единствено ереси и схизми, ако искаме да бъдем точни в определенията си. Формулировката „за възстановяване на християнското единство“ е грешка, защото единството на християните – членове на Христовата Църква – никога не е пречупвано, доколкото те остават единени с Църквата. Отделяне от Църквата и напускане на Църквата се случва, за съжаление, често пъти заради ересите и схизмите, но **никога не е отпадало вътрешното единство на Църквата.**

Питам се защо в текста многократно става въпрос за „Църкви“ и за „Изповедания“. Каква е разликата между тях и кой е елементът, според който се определя едни да бъдат наричани Църкви, а други – Изповедания? Коя е Църквата и коя е еретическа и коя е схизматическа група или изповедание? Ние изповядваме една Църква и всички останали са ереси и схизми.

Считам, че богословски и догматически, и канонически даването на названието „Църкви“ на еретически или схизматически общности е напълно погрешно, защото една е Църквата Христова, както се споменава и в член 1-ви, и не може да бъде назовавана от нас една еретическа или схизматическа общност или група като „Църква“ извън Православната църква.

Не се споменава въобще в текста това, че единственият път, който води до единение с Църквата, е само възвръщането на еретиците и схизматиците в покаяние в Едната, Светя, Съборна и Апостолска Църква на Христос. Която съгласно член 1-ви е Православната ни църква.

Отправянето (в текста) към „разбирането тради-

цията на древната Църква“ оставя впечатлението, че съществува онтологична разлика между древната Църква на светите Седем вселенски събора и нейното чисто продължение днес, което е Православната ни църква. Вярваме, че няма абсолютно никаква разлика между Църквата на двадесет и първия век и Църквата от първи век, защото един от (разпознаваемите) белези на Църквата е и фактът, че изповядваме в Символа на вярата, че тя е Апостолска.

В член 12 се упоменава, че обща цел на богословските диалози е „пълното възстановяване на единството в правилна вяра и любов“. Оставя се впечатлението, че ние, православните, търсим своето възстановяване в правилната вяра и в единството на любовта, сякаш сме загубили правилната вяра и търсим да я открием чрез богословските диалози с инославните. Считам, че тази теория е богословски странна за всички нас.

Споменаването в текста на „Световния Съвет на Църквите“ ми дава възможността да изразя своята позиция относно случили се в него синкретични противоканонични събития, както относно самото му название, след като в него Православната църква се счита за „една от Църквите“ или за клон на едната Църква, която търси и се бори за своето възстановяване в Световния Съвет на Църквите. Но за нас една и единствена е Църквата Христова, която изповядваме в Символа на вярата, а не са много.

Във възгледа, че опазването на чистата православна вяра се подsigурява единствено чрез съборната система като единствено „компетентния и висш съдник по въпросите на вярата“, има доза преувеличение и пробягва край истината, тъй като в църковната история много събори са поучавали и са постановявали погрешни и еретически догмати, и верният народ ги е отхвърлил и опазил православната вяра, и е тържествувала Православната Вероизповед. Нито събор без верния народ – църковното изпълнение, нито народ без Епископите могат да считат себе си за тяло Христово и Църква Христова и да изразяват точно живота и догматите на Църквата.

Разбирам, Ваше Блаженнейшество и свети ми-

нодални събрата, че не може в съвременни църковни текстове от такъв род да се формулират твърди и предизвикателни изложения, нито пък и някой желае такъв вид изказвания. Истината обаче трябва да се изразява с точност и яснота, винаги, разбира се, с пастирско различаване и реална любов към всички. Имаме дълг и към братята си, които се намират в ереси или схизми, да бъдем напълно откровени с тях и с любов и болка да се молим, и да направим всичко за връщането им в Църквата Христова.

Смирено считам, че текстове на Светия и Велик Събор на Православната църква от такава важност и такава тежест трябва да бъдат много внимателно и формулирани с всяка точност богословска и канонична, за да не произтекат от тях неясноти или неизпитани богословски определения и погрешни формулировки, които могат да доведат до погрешни тълкувания и загуба на правилното разбиране за Православната църква. Като цяло, един Събор, за да бъде валиден и каноничен, трябва да не се отклонява въобще от духа и учението на предишните свети Събори, от учението на светите Отци и на светото Писание и да не пада никаква сянка върху точното формулиране на правилната вяра.

Кога светите Отци и кога и къде в текстовете на свещените канони и на определенията на Вселенските или Поместните свещени Събори са били наричани еретиците или схизматическите групи „Църкви“? Ако са църкви ересите, тогава къде е единствената и Една Църква на Христос и на светите Апостоли?

Смирено изразявам своето несъгласие и за факта, че отпада практиката на всички до сега Свещени Събори, поместни и вселенски, където всеки епископ има и право на свой глас, и никога такъв вид, една Църква – един глас, който да съставя членовете на Светия и Велик Събор, без Предстоятелите, като някакви декоративни елементи, отнемайки от тях правото на глас.

Имам несъгласия и възражения и по други точки на текстовете, но не бих искал да ви уморявам допълнително, затова се ограничавам до темите, които считам, са от най-голямо значение и по които скромно изразявам несъгласието си, становището и вярата си.

Не бих искал с това писание да огорча някого и не бих искал да бъда приет като такъв, който поучава или съди своите в Христос събрата и отци. Просто изпитвам нуждата да изкажа това, което съвестта ми налага.

Моля мнението ми да бъде включено за разглеждане в протоколите на Свещения Синод.

Просейки светите ви молитви, оставам
Най-малък в Христа събрат,
(следва собственоръчен погнус)
† Лимасолски Атанасий
11 февруари, 2016 г.

Превод от гръцки: Анула ХРИСТОВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2016 г.

„Църковен вестник“

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 980-30-16, центр. 987-56-11/245,
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSG

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.